

INFORMACE O VÝVOJI PRACOVNÍ ÚRAZOVOSTI V ROCE 2020

Neopominutelnou oblastí bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, a jistě jednou z těch nejdůležitějších, je péče o oblast pracovní úrazovosti. Také v roce 2020 jí patřila mimořádná pozornost. Zásadní postavení v této oblasti mají místně příslušné odborové organizace – základní organizace OSŽ. Další významnou pomocí je práce svazových inspektorů BOZP a jejich kontrolní činnost nad stavem bezpečnosti práce. V minulém kalendářním roce bylo zaměstnanci oddělení BOZP OSŽ Ú provedeno **352** kontrol, při kterých bylo zjištěno **421** závad a nedostatků na úseku bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Počet kontrol byl v roce 2020 ovlivněn opatřeními proti šíření epidemie Covid-19.

Významný den, který se tematiky pracovních úrazů dotýká, je 28. duben – **Světový den bezpečnosti a ochrany zdraví při práci**, vyhlášený Mezinárodní organizací práce jako vzpomínku na ty, kteří zahynuli nebo byli zraněni, právě při výkonu práce. Pietní akt na počest památky obětí pracovních úrazů, který se každoročně koná, a kterého se pravidelně účastní za Odborové sdružení železničářů i zástupci oddělení BOZP, v letošním roce nemohl být uskutečněn z důvodu pandemie. Z tohoto důvodu byl nahrazen alespoň připomínkou celosvětového významu prevence v oblasti BOZP při školeních BOZP pro členy ZO OSŽ.

V ČR zaznamenaly v roce 2020 Státní úřad inspekce práce a Český báňský úřad dohromady **108 smrtelných pracovních úrazů**, což představuje oproti 95 případům z roku 2019 nárůst. Z toho na oblastní inspektoráty práce bylo nahlášeno 106 smrtelných pracovních úrazů a zbývající 2 smrtelné úrazy podléhají výkonu vrchního dozoru ČBÚ. Přitom ke zvýšení počtu pracovních úmrtí došlo navzdory tomu, že ekonomika byla dlouhé měsíce omezena kvůli pandemii Covid-19. Zahraniční pracovníci se na celkovém počtu smrtelných pracovních úrazů podílejí necelými 13 procenty. K šesti smrtelným pracovním úrazům došlo při činnostech vykonávaných v zahraničí.

Oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci bývá mnohdy zaměstnavateli i zaměstnanci podceňována a v praxi může mít tato skutečnost za následek ohrožení zdraví, jeho trvalé poškození, případně fatální následky v podobě smrti. Musíme si neustále připomínat, že pracovní úrazy zaměstnanců mj. úzce souvisejí s porušováním předpisů, pravidel bezpečného chování, a v mnoha případech nedůslednou, či chybějící kontrolní činností na pracovištích. Často nedostatečná podpora oblasti BOZP ze strany zaměstnavatele, případně nadřízených vedoucích zaměstnanců, a zároveň rizikové chování zaměstnanců (nesoustředěnost, rutina, nedodržování pracovních postupů apod.) navyšují riziko vzniku pracovních úrazů úrazu u drážních i nedrážních zaměstnavatelů. Proto je nejen důležité preventivní působení základních odborových organizací na členy (i nečleny), ale i ucelené znalosti o mechanismech pracovních úrazů – jejich definování, šetření a následném procesu odškodňování. Jakákoliv neznalost těchto procesů může nezvratně zasáhnout rodiny poškozených zaměstnanců, zejména v případech pracovních úrazů s trvalými následky a s následkem smrti, kdy se jim nedostane, z důvodu neznalosti jednotlivců, možnosti zajištění důstojných podmínek pro život.

V tomto místě si musíme připomenout i skutečnost, že pokud je OSŽ největší odborovou organizací v místě události/úrazu, má za povinnost dle zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění (dále v textu zákoník práce), § 286 odst. 6, mj. v případě *působí-li u zaměstnavatele více odborových organizací, jedná za zaměstnance, který není odborově organizován, odborová organizace s největším počtem členů, kteří jsou u zaměstnavatele v pracovním poměru, (neurčí-li tento zaměstnanec jinak)*. Dále je nutné si uvědomit, že každý pracovní úraz představuje buď selhání systému bezpečnosti a ochrany zdraví při práci nebo selhání lidského činitele, případně kombinaci působení obojího, a že vždy musí být zájmem ZO OSŽ snaha o dosažení co nejvyššího možného odškodnění ze strany zaměstnavatele (pokud je to možné vzhledem k ustanovení právních předpisů a samotnému průběhu pracovního úrazu).

Odborové sdružení železničářů klade velký důraz na zejména na oblast pracovních úrazů a zabývá se tím i velká část práce odborových funkcionářů na všech úrovních, dobrovolných inspektorů BOZP základních organizací OSŽ i oddělení BOZP a jeho členů – svazových inspektorů BOZP (provádění kontrolní činnosti). Oddělení BOZP každým rokem předkládá nejvyššímu odborovému orgánu – Ústředí OSŽ – materiál pod názvem „*Informace o vývoji pracovní úrazovosti*“, vždy zpětně za uplynulý rok. Předkládaný písemný materiál si klade za cíl seznámení Ústředí OSŽ, ZO OSŽ a jejich členů, se statistickými údaji o počtu pracovních úrazů v uplynulém roce u zaměstnavatelů, kde působí Odborové sdružení a má zde své členy. Součástí toho jsou i informace oddělení BOZP o problémech, se kterými se svazoví inspektoři setkávají v rámci prováděné kontrolní činnosti u zaměstnavatelů a poznatky související s další činností oddělení – jako je např. odborné poradenství a konzultace se zástupci odborových orgánů a organizací. Statistická data, která jsou obsahem této informace, vyplývají ze Zpráv o stavu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a vývoji pracovní úrazovosti za rok 2020, které byly OSŽ předloženy zaměstnavateli na základě požadavků Podnikových kolektivních smluv Správy železnic, státní organizace, ČD, a.s. a ČD Cargo, a.s., a z dalších údajů, poskytnutých od odborových organizací, tzv., *nedrážních zaměstnavatelů*. Bohužel, v tomto případě jsou i letos data neúplná, protože se je nezdařilo získat od *nedrážních zaměstnavatelů* v plném rozsahu.

Dalším důležitým zdrojem poznatků v oblasti pracovní úrazovosti jsou závěry z kontrol nad stavem BOZP, které provádí oddělení BOZP OSŽ Ú podle zmocnění k provádění kontrolní činnosti uvedeného v ustanovení § 322 odst. 1 zákoníku práce, a dále to jsou podněty, náměty a stížnosti členů OSŽ z jednotlivých základních organizací.

Významným úkolem odborových orgánů, organizací, svazových inspektorů a inspektorů BOZP je práce vedoucí k zajištění tzv. *bezzávadového* stavu, tj. takovému stavu pracovišť a pracovního prostředí, kde bude bezpečnost práce a pracovní prostředí na vynikající, téměř stoprocentní úrovni, a tím výrazně minimalizován vznik pracovních úrazů. Základem je, a vždy bude, prevence rizik, kterou se rozumějí všechna opatření zaměstnavatele, která jsou v souladu s právními a ostatními předpisy, mající za cíl předcházet rizikům, odstraňovat je nebo alespoň neodstranitelná reálná rizika minimalizovat. Zaměstnavatel toto zajišťuje především tím, že organizuje BOZP na svých pracovištích a přijímáním opatření

k předcházení rizikům. Z tohoto důvodu je nutné neustále vyvíjet úsilí, které k tomuto stavu bude směřovat a v budoucnu nám může zaručit zdravé a neohrožující pracoviště bez zdrojů rizikových faktorů, pracovního rizika, úrazů, a ohrožení nemocemi z povolání a vzniku nemocí z povolání. Kontrolní činnost a požadavky odborů vůči zaměstnavatelům na striktní dodržování legislativou stanovených požadavků na pracoviště (jeho uspořádání a vybavení), vhodné pracovní prostředí, na bezpečnost strojů, technických zařízení, nástrojů a nářadí, dodržování požadavků na organizaci práce a technologických a pracovních postupů, včetně osvěty v oblasti BOZP mezi členy (i nečleny), k tomu může významně dopomoci.

Oddělení BOZP OSŽ Ú a jeho svazoví inspektoři v rámci výkonu své kontrolní činnosti nad stavem BOZP i v roce 2020 prověřovali, jakým způsobem zaměstnavatelé ve spolupráci s odborovými organizacemi šetřili smrtelné pracovní úrazy, některé z pracovních úrazů s hospitalizací nad pět dní, a zda byly dodržovány povinnosti vyplývající z právních a ostatních předpisů v oblasti BOZP, zejména z ustanovení § 105 zákoníku práce, a platných ustanovení nařízení vlády č. 201/2010 Sb., o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu a vyhotovování záznamu o úrazu – hlášení změn. Při vlastním šetření smrtelných pracovních úrazů bylo sledováno, jakým způsobem zaměstnavatelé objasňovali příčiny a okolnosti vzniku smrtelného pracovního úrazu, a zda toto bylo prováděno i za účasti místně příslušné odborové organizace. Kontrolní činnost oddělení BOZP OSŽ Ú, byla dále zaměřena i na způsob vedení základní dokumentace (Kniha úrazů (v elektronické či písemné podobě), Záznam o úrazu, Záznam o úrazu – hlášení změn), na kontrolu včasného seznámení místní odborové organizace se samotným vznikem pracovního úrazu a posuzování toho, zda zaměstnavatelé, vždy po ukončení šetření pracovního úrazu, přijímají patřičná opatření proti jejich opakování v souladu s požadavky právních předpisů. Další ze zájmových položek oddělení BOZP je samotná práce místních odborových organizací související s šetřením pracovních úrazů a následným odškodňováním – a to z důvodu nastavení a soustavného zkvalitňování účinné pomoci SIBP pro ZO OSŽ – např. rozšíření obsahu školení (zvýšení důrazu na některé skutečnosti z poznatků z praxe) a změny v metodické práci či přípravě podpůrných školicích materiálů.

Oddělení BOZP OSŽ a jeho svazoví inspektoři BOZP OSŽ Ú se v roce 2020, bez ohledu na omezení kladená pandemickou situací, podíleli na šetření smrtelných pracovních úrazů v působnosti Odborového sdružení železničářů a na šetření některých pracovních úrazů s hospitalizací nad 5 dní tím, že buď tyto pracovní úrazy přímo šetřilo nebo do jejich šetření různým způsobem vstupovalo, např. odborným poradenstvím a konzultacemi. U pracovních úrazů ostatní jde většinou o metodickou pomoc a konzultace (telefonicky, písemně), a vzhledem k jejich nízké závažnosti a ve většině případů 100% odškodnění, další evidence není oddělením vedena (zařazeno pod tzv. metodickou pomoc).

Šetřené pracovní úrazy a stanovení jejich odškodnění (odd. BOZP):

P. č.	Pracovní úraz (smrtný, s hospitalizací nad 5 dní)	Odškodnění v %
1.	signalistka/ s hospitalizací nad 5 dní	100 %
2.	traťový dělník/ s hospitalizací nad 5 dní	100 %
3.	mechanik kolejových vozidel/smrtelný/neorganizován v OSŽ	X
4.	pracovník údržby a opravy tratí/ smrtelný	70 %
5.	hasič technik specialista/ s hospitalizací nad 5 dní	není uzavřeno
6.	vedoucí posunu/ smrtelný	0 %
7.	pracovník údržby a oprav tratí/ s hospitalizací nad 5 dní	100 %
8.	vlakvedoucí osobních vlaků/ s hospitalizací nad 5 dní	není uzavřeno
9.	vedoucí posunu/ s hospitalizací nad 5 dní	není uzavřeno
10.	strojvedoucí/neorganizován v OSŽ	X
11.	systémový specialista/ s hospitalizací nad 5 dní	100 %
12.	posunovač/ s hospitalizací nad 5 dní	80 %

Je nutné si připomenout, že zaměstnavatelé mají podle ustanovení § 105 zákoníku práce za povinnost objasňovat příčiny a okolnosti vzniku pracovního úrazu za účasti zaměstnance, pokud to jeho zdravotní stav dovolí, svědků a za účasti odborové organizace. Z tohoto ustanovení vyplývá pro zaměstnavatele povinnost spolupracovat se ZO OSŽ. V praxi se, bohužel, stále ještě stává, že zaměstnavatel ve všech případech neoznámí pracovní úraz odborové organizaci, případně příslušná odborová organizace nevěnuje šetření a odškodňování pracovního úrazu dostatečnou pozornost, tzn., že odborová organizace nevyužívá svoje zákonné právo hájit svého člena a porušuje tak, ve svém důsledku, i Stanovy OSŽ. Další skutečností, se kterou jsme se setkali v praxi, je i zásadní neznalost toho to, že největší odborová organizace u zaměstnavatele musí zastupovat i zaměstnance, který není odborově organizován.

Opakující se nedostatky a pochybení v oblasti pracovní úrazovosti:

- Zaměstnavatel nesplnil svoji povinnost oznámení pracovního úrazu odborové organizaci.
- Zaměstnavatel nepostupoval v šetření pracovního úrazu zcela správně a neoprávněně navrhoval úplné nebo částečné zproštění své odpovědnosti za pracovní úraz (nesplnění podmínek pro liberaci)
- Zaměstnavatel v některých případech nedodržel stanovený způsob ohlašování pracovních úrazů v souladu se svými vnitřními předpisy.
- Nesprávný postup zaměstnavatele v oblasti šetření pracovního úrazu (neposkytování kopií dokumentace o šetření odborovým organizacím).
- Zaměstnavatel nebo odborová organizace mnohdy nepochopili tzv. objektivní odpovědnost zaměstnavatele za pracovní úraz, příčinnou souvislost mezi porušením právních nebo ostatních předpisů a vznikem škody.

- Odborová organizace se nezapojila do šetření pracovního úrazu, neposkytla komplexní informace o právech a nárocích svým členům.
- Odborová organizace (jako největší odborová organizace u zaměstnavatele) si neuvědomila povinnost zastupování odborově neorganizovaného zaměstnance.
- Odborové organizace v některých případech nedostatečným způsobem hájily oprávněné zájmy postižených zaměstnanců (např. bezdůvodně souhlasily s nedostatečnou výší odškodnění pro postiženého zaměstnance, které navrhl zaměstnavatel).
- V některých případech se projeví i nedostatečné znalosti o způsobu šetření a odškodňování pracovních úrazů u ZO OSŽ.

Pro posouzení úrazu a jeho zařazení, zda je či není pracovním, je nutné vycházet z platných právních předpisů, z judikatury obecných soudů a posuzovat danou konkrétní situaci s ohledem na definici pracovního úrazu uvedenou v zákoníku práce: *„Pracovním úrazem pro účely tohoto zákona je poškození zdraví nebo smrt zaměstnance, došlo-li k nim nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním. Jako pracovní úraz se posuzuje též úraz, který zaměstnanec utrpěl pro plnění pracovních úkolů. Pracovním úkolem není úraz, který se zaměstnanci přihodil na cestě do zaměstnání a zpět“*. Za smrtelný pracovní úraz je dle stejného zákona, považováno takové poškození zdraví, které způsobilo smrt po úrazu nebo na jehož následky zaměstnanec zemřel nejpozději do 1 roku.

V současné době se z hlediska právních předpisů v oblasti BOZP rozdělují pracovní úrazy na *smrtelné pracovní úrazy* a *pracovní úrazy*. Ze statistického hlediska se dnes rozdělují na *smrtelné, s hospitalizací delší než 5 dnů* a *ostatní*. Jako objektivní statistický ukazatele o stavu pracovní úrazovosti slouží tzv. četnost pracovních úrazů. Tzv. úrazová četnost uvádí průměrný počet pracovních úrazů na 100 zaměstnanců, tento údaj však můžeme porovnávat pouze u těch společností, které nám jej poskytnou.

Podle ustanovení § 105 odst. 5 zákoníku práce, je zaměstnavatel povinen přijímat opatření proti opakování pracovních úrazů. Zde je nutno připomenout i právo odborových organizací kontrolovat, jaká opatření proti opakování pracovních úrazů zaměstnavatel přijal, a zda vůbec nějaká opatření přijal. Opakující se příčiny pracovních úrazů mohou napovědět o skutečném zdroji tohoto jevu – porušování bezpečnostních předpisů, nepoužívání přidělených OOPP, nevhodné pracovní a technologické postupy, případně přílišná kumulace profesí apod.

Statistická data jsou užitečným zdrojem informací a dávají možnost následnému rozboru a přijímání opatření proti opakování pracovních úrazů. V níže uvedených tabulkách jsou přehledy PÚ od posuzovaných drážních zaměstnavatelů s působností Odborového sdružení železničářů:

Přehled o počtu pracovních úrazů v roce 2020

DRUH ÚRAZU	SŽ	ČD	ČDC	CELKEM
smrtelný	1	1	0	2
s hospitalizací delší než 5 dnů	4	4	3	11
ostatní	452	325	162	939
CELKEM	457	330	165	952
četnost *	2, 5847	2,28	2,56	X

* počet pracovních úrazů /100 zaměstnanců

Přehled o pracovní úrazovosti podle profese (pracovní činnosti) – SŽ

Profese - pracovní činnost	KZAM	Počet úrazů	% z celkového počtu úrazů
četař - obchůzkář	72239	2	0,4376
dělník SaZZ	82829	1	0,2188
dozorce výhybek	83142	16	3,5011
dozorčí provozu	13167	1	0,2188
elektromontér	72469	3	0,6565
elektromontér PTSZ	72467	24	5,2516
geodet-kartograf	31189	11	2,4070
hasič	51612	10	2,1882
hasič-strojník	51619	8	1,7505
hasič-technik specialista	51611	6	1,3129
hospodářsko- správní referent tratí	31655	1	0,2188
hradlař - hláskař	83145	1	0,2188
IŽD - ŽST	31602	1	0,2188
IŽD aparát OJ	21297	2	0,4376
IŽD SMT	21429	1	0,2188
IŽD ST	21427	4	0,8753
kontrolor- defektoskopista	82903	1	0,2188
mistr elektrotechniky	31693	2	0,4376
mistr SZT	31683	6	1,3129
mistr tratí	31653	7	1,5317
montér tratí	72228	8	1,7505
náměstek přednosty PO	13172	1	0,2188
návěstní technik	31684	35	7,6586
návěstní, spojový dozorce	72447	5	1,0941
operátor železniční dopravy	41333	6	1,3129
požární referent	31519	1	0,2188
pracovník údržby a	71149	6	1,3129

oprav BaBH			
pracovník údržby a oprav tratí	71148	93	20,3501
pracovník údržby EE	71147	2	0,4376
provozní dispečer	31635	1	0,2188
provozní zámečnick	72223	1	0,2188
řidič drážního HV - infrastruktury	81807	1	0,2188
řidič drážního speciálního vozidla	81805	11	2,4070
signalista	83135	26	5,6893
skladový referent	41313	3	0,6565
správce BaBH	31646	1	0,2188
správce EE	31649	1	0,2188
správce tratí	31645	1	0,2188
staniční dělník	93398	2	0,4376
staniční dozorce	83141	8	1,7505
systémový inženýr	21425	8	1,7505
systémový specialista	21296	21	4,5952
systémový specialista - ostatní OJ	21298	2	0,4376
technický pracovník jinde neuvedený	31643	1	0,2188
technik SBBH	31123	1	0,2188
traťový dělník obchůzkář	93399	7	1,5317
vedoucí provozního střediska tratí	31651	3	0,6565
vedoucí geodet	21142	1	0,2188
vedoucí odboru útvaru OJ	13133	1	0,2188
vedoucí oddělení	13191	2	0,4376
vedoucí oddělení OJ	13192	2	0,4376
vedoucí provozu infrastruktury ST	21426	1	0,2188
vedoucí provozu SEE	21436	1	0,2188
vedoucí regionálního pracoviště	12362	2	0,4376
vedoucí technický inženýr PS SZT	21445	1	0,2188
vedoucí technik specialista	31516	2	0,4376
velitel družstva	51699	2	0,4376

velitel směny	51693	2	0,4376
vrchní mistr tratí	31652	7	1,5317
vrchní správce BaBH	21464	1	0,2188
vrchní správce EE	21467	1	0,2188
výhybkář	83137	3	0,6565
výpravčí	31606	36	7,8775
výpravčí v přípravě	31611	1	0,2188
zámečnické kolejových konstrukcí	72226	24	5,2516
zámečnické kolejových vozidel	72343	2	0,4376
zástupce velitele jednotky	31512	1	0,2188
CELKEM	457	100	

**Přehled o vývoji pracovní úrazovosti podle profese (vybrané pracovní činnosti) – ČD
nesleduje se, nahrazeno tabulkou:**

Četnost úrazů přepočtených na 100 zaměstnanců dle OS

OS	Počet zaměstnanců k 31.12.2020	Počet úrazů	Četnost na 100 zaměstnanců
GŘ ČD Praha	873	2	0,23
CIS Praha	125	0	0,00
OPT Olomouc	70	0	0,00
RSM Brno	66	0	0,00
RSM Hradec Králové	65	0	0,00
RSM Praha	71	0	0,00
OCP Východ	1 960	37	1,89
OCP Západ	1 216	37	3,04
OCP Střed	1 993	58	2,91
OCÚ Východ	922	11	1,19
OCÚ Západ	572	23	4,02
OCÚ Střed	1 260	16	1,27
CHV Lužná u Rakovníka	19	0	0,00
ZC Česká Třebová	103	1	0,97
ZS Praha	17	0	0,00
ZAP Praha	5 168	145	2,81
CELKEM	14 500	330	2,28

Přehled o pracovní úrazovosti podle profese (pracovní činnosti) – ČDC

PROFESE	KZAM	POČET ÚRAZŮ	Četnost na 100 zaměstnanců
Zaměstnanec hospodářské správy	33432	1	3,28
Skladník	43210	2	7,44
Dispečer	43231	1	0,54
Vozový disponent	43234	2	0,84
Nákladní pokladník	43239	1	0,55
Svářeč	72121	10	9,80
Opravář kolejových vozidel	72332	20	4,07
Elektromechanik	74122	3	2,16
Kontrolor, diagnostik	75430	2	7,69
Strojvedoucí	83112	25	1,54
Vedoucí posunu	83121	29	4,72
Posunovač	83122	51	9,75
Tranzitér	83125	2	3,77
Tranzitér připravář	83126	5	2,73
Dozorce	83127	1	3,85
Vozmistr	83129	9	1,82
Manipulační dělník	93339	1	1,85
CELKEM		165	2,56

Přehled pracovní úrazovosti podle věku zaměstnanců – SŽ

VĚK	POČET	% z celkového počtu úrazů
do 30 let	71	15,53
31 - 40 let	75	16,41
41 - 50 let	122	26,69
nad 50 let	189	41,35
CELKEM	457	100

Přehled pracovní úrazovosti podle věku zaměstnanců – ČD

VĚK	POČET	% z celkového počtu úrazů
0 - 30 let	61	18,48
31 - 40 let	56	16,79
41 - 50 let	101	30,61
nad 50 let	112	33,94
CELKEM	330	100,0

Přehled pracovní úrazovosti podle věku zaměstnanců – ČDC

VĚK	POČET	% z celkového počtu úrazů
do 30 let	33	20
31 – 40 let	16	9,7
41 – 50 let	56	33,9
nad 50 let	60	36,4
CELKEM	165	100,0

Přehled pracovní úrazovosti podle doby trvání pracovního poměru u SŽ (včetně ČD)

DÉLKA PRACOVNÍHO POMĚRU	POČET PŮ	% z celkového počtu úrazů
do 1 roku	44	9,62
1 - 2 roky	33	7,22
2 - 5 let	81	17,72
5 - 10 let	60	13,12
10 - 20 let	60	13,12
20 - 30 let	107	23,41
nad 30 let	72	15,75
CELKEM	457	100,0

Přehled pracovní úrazovosti podle délky pracovního poměru u ČD

DÉLKA PRACOVNÍHO POMĚRU	POČET PŮ	% z celkového počtu úrazů
0 - 1 roku	25	7,58
1 - 2 roky	24	7,27
2 - 5 roků	69	20,91
5 - 10 roků	27	8,18
10 - 20 roků	52	15,76
20 - 30 roků	60	18,18
nad 30 roků	73	22,12
CELKEM	330	100,0

Přehled pracovní úrazovosti podle délky pracovního poměru u ČDC (ČD)

DÉLKA PRACOVNÍHO POMĚRU	POČET PŮ	% z celkového počtu úrazů
do 1 roku	15	9,1
1 – 2 roky	13	7,9
2 – 5 let	42	25,5
5 – 10 let	8	4,8
10 – 20 let	13	7,9
20 – 30 let	44	26,7
nad 30 let	30	18,2
CELKEM	165	100,0

Přehled pracovní úrazovosti podle času vzniku úrazu u SŽ

ČAS VZNIKU	POČET ÚRAZŮ	% z celkového počtu úrazů
6 - 12 hod	309	67,61
12 - 18 hod	113	24,72
18 - 24 hod	24	5,25
0 - 6 hod	11	2,40
CELKEM	457	100,0

Přehled pracovní úrazovosti podle času vzniku úrazu u ČD

ČAS VZNIKU	POČET ÚRAZŮ	% z celkového počtu úrazů
6 - 12 hodin	114	34,55
12 - 18 hodin	100	30,30
18 - 24 hodin	68	20,61
0 - 6 hodin	48	14,55
CELKEM	330	100,0

Přehled pracovní úrazovosti podle času vzniku úrazu u ČDC

ČAS VZNIKU	POČET ÚRAZŮ	% z celkového počtu úrazů
6 - 12 hodin	60	36,4
12 - 18 hodin	55	33,3
18 - 24 hodin	31	18,8
0 - 6 hodin	19	11,5
CELKEM	165	100,0

K dalším společnostem, u kterých se pravidelně sleduje stav pracovní úrazovosti, patří i *nedrážní* zaměstnavatelé. Jedná se o subjekty, ve kterých má svoji odborovou působnost a členy OSŽ. Oddělení BOZP OSŽ Ú i zde pravidelně žádá místně příslušné odborové organizace (ZO OSŽ) k zaslání podkladů k pracovní úrazovosti.

V tabulce jsou uvedeny údaje od odborových organizací, které nám poskytly požadované podklady za rok 2020. Společností, od kterých se nepodařilo získat požadované informace, nejsou uvedeny.

Celkový přehled úrazovosti v roce 2020 u *nedrážních* společností

společnost	počet PÚ ostatní/s následkem smrti	Počet zameškaných dnů pracovních/kalendářních	Počet zaměstnanců
Dopravní podnik města Brna, a.s.	71/0	7414	2579
EŽ Praha, a.s.	7/0	429	602
Skanska ŽS, a.s. Praha	66/0	409	1791
AŽD Praha s.r.o.	34/0	689	1701
OHL ŽS, a.s.	18/0	1418	1158
Pars nova, a.s., Šumperk	64/0	x	740
RYKO, a.s., Děčín	61/0	754	331
ŽPSV, a.s., Uh. Ostroh	22/0	893	522
CZ LOKO, a.s.	16/0	456	698
Signal Mont, s.r.o.	5/0	4	94
Dopravní zdravotnictví, a.s.	5/0	448	1050
DPOV Přešov, a.s.	28/1	637	1453
TSS, a.s., Praha	11/0	725	545
Střední škola technická a obchodní, Olomouc	0	0	73
Rail Cargo Operator – CSKD, s.r.o.	0	0	84
Odborové sdružení železničářů	0	0	46
CELKEM	851	X	X

Nejčastější zdroje pracovních úrazů:

- 1) Materiál, břemeno, předměty
- 2) Pád na rovině, z výšky, do hloubky, propadnutí
- 3) Stroje, přístroje a nářadí

Nejčastější příčiny pracovních úrazů:

- 1) Nepředvídatelné riziko práce nebo selhání lidského činitele
- 2) Jiný, blíže neurčený zdroj
- 3) Špatně nebo nedostatečně odhadnuté riziko

Příklady práce odborové organizace v oblasti pracovní úrazovosti:

- Podílet se na šetření pracovního úrazu neodkladně – ihned po jeho vzniku.
- Při šetření nejen spolupracovat se zaměstnavatelem, ale zároveň ho kontrolovat.
- Poskytnout okamžitou a účinnou pomoc poškozenému, jeho případně blízkým,
- důsledně hájit poškozeného nebo pozůstalé v procesu odškodňování pracovního úrazu.
- Vyžadovat a kontrolovat přijímání opatření proti opakování se pracovního úrazu.
- Upozorňovat na možné příčiny opakování pracovních úrazů, trvat na odstraňování nedostatků, případně preventivní působení, na zaměstnance.
- Metodická činnost (poučení poškozeného o právech, povinnostech a způsobu odškodnění).
- Školit odborníky na danou tematiku z řad členů ZO OSŽ.
- Spolupracovat se SIBP.

„Zastavte pandemii: bezpečnost a ochrana zdraví při práci může zachraňovat životy“ – tak zněl v letošním roce slogan Světového dne BOZP pro rok 2021, který každoročně 28. dubna koordinuje Mezinárodní organizace práce (ILO) – zaměřme se tedy i my ještě důkladněji na oblast BOZP, zejména na systém prevence rizik, který má zásadní význam pro oblast pracovních úrazů a vyžadujme důsledné plnění legislativou stanovených povinností ze strany zaměstnavatele, tj. povinnost vytvářet bezpečné a zdravé neohrožující pracovní prostředí a pracovní podmínky. Aby tento systém prevence rizik mohl dobře fungovat, je nutná i spolupráce odborové organizace, nejlépe prostřednictvím pověřeného a vyškoleného zástupce ve výše zmiňované oblasti, který je zároveň specializován i na šetření pracovních úrazů. Tento *inspektor BOZP* pak může být dostatečně pevnou oporou jak své ZO OSŽ, tak i úrazem postiženému zaměstnanci a jeho rodinným příslušníkům.